

Vážení přátelé.

Naši parazitologové nás ubezpečují, že dostat parazita od zvířete prakticky nemůžete. Jsme tu tak hygienicky na výši, a žijeme v tak sanitárně čistém prostředí, že tu o parazita nezakopnete, a pokud ho chcete vidět, musíte za ním do Afriky. A z té **nebezpečné čistoty máme všechny ty nemoci!!!** Dokonce by neškodilo nás všechny trochu promořit špínou. :))).

Naopak i absolvent střední veterinární školy, natož vysokoškolák, má úplně jiný a mnohem reálnější pohled na svět kolem nás. Humánním parazitologům by tak neškodilo si na pár dnů až let – haha, sednou do lavic VŠV, aby se dovzdělali. Uvádíme plné znění letáčku z ordinace veterinárního lékaře:

PROBLÉM JE VÁŽNÝ!

Málo víte o možnosti přenosu parazitů ze zvířat na lidi. Léčba je složitá a zdlouhavá.

ŘEŠENÍ JE JEDNODUCHÉ! STAČÍ TAK MÁLO!

Pravidelné odčervování psů i koček a okamžitý sběr jejich výkalů z prostředí.

KTERÍ Z PARAZITŮ PSŮ A KOČEK JSOU PŘENOSNÍ NA LIDI?

Toxocara canis – Škrkavka psí

Toxocara cati – Škrkavka kočičí

Patří mezi nejčastější parazity psů a koček. Štěňata mohou být larvami škrkavek napadána již v děloze, popřípadě se mohou nakazit mlékem feny či zralými vajíčky škrkavek. Koťata se narodí bez parazitů a poprvé se nakazí při sání mléka od matky. Starší věkové kategorie psů i koček se nakazí kdekoliv ve venkovním prostředí pozřením infekčních vajíček. Jedna dospělá samice škrkavky vylučuje denně až 200 000 vajíček. Vajíčka se dostávají do prostředí s trusem, ale infekční se stávají zhruba za 14 dní, to záleží na podmínkách vnějšího prostředí. Čerstvý trus neobsahuje infekce schopná vajíčka. Vajíčka škrkavek jsou ve vnějším prostředí extrémně odolná a jsou infekční i několik let. Prakticky všechny lokality, kde kálejí neodčervení psi a kočky, jsou zamořeny vajíčky škrkavek. Z těchto míst mohou být vajíčka rovněž splachována vodou a zanášena i na vzdálená místa.

Projevy nakažení lidí škrkavkami:

Onemocnění lidí larvami škrkavek se nazývá „**larvální toxokaróza**“, a vyskytuje se ve třech hlavních formách: forma orgánová, oční a smíšená. Z vajíček škrkavek se ve střevě člověka vylíhnou larvy, které **proniknou střevní stěnou do cév**. Touto cestou putují nejdříve do jater,

kde svým aktivním pohybem způsobují mechanické poškození. Z jater se dostávají do plic a pak prakticky do všech částí těla, s nejčastějším výskytem larev v oku, mozku a ve svalech. V napadených tkáních se kolem larev tvoří zánětlivé ložisko. V lidském těle mohou larvy zůstat životaschopné a pohyblivé i několik let.

Onemocnění se projevuje zvracením, průjmem, nechutenstvím, bolestmi břicha nebo teplotami, bolestivým kašlem, únavou kloubů a svalů, kožní vyrážkou a zvětšením mízních uzlin. Tyto příznaky mohou trvat několik dnů, týdnů i let. Mezi méně časté poruchy patří **poruchy vidění, postižení mozku, srdce, ledvin, chudokrevnost a otoky kloubů**. Závažnost onemocnění je odvislá od počtu pozřených vajíček a tedy i počtu migrujících larev, a dále je odvislá od imunitního stavu postiženého jedince. Většina nakažených osob netrpí vážnými zdravotními problémy, o tom, že jsou tito lidé nakaženi, se mohou dozvědět náhodně při jiném vyšetření. Onemocnění je prokazováno na základě vyšetření krve u osob všech věkových kategorií. Možné jsou také opakované nákazy. Léčba larvální toxokarózy záleží na momentálním projevu nemoci. Pokud pacient nemá potíže a nemoc je zjištěna pouze náhodně, nemusí podstoupit žádnou léčbu. Pokud problémy má, jsou lékařem naordinovány léky. V obou případech je ale nutné opakované vyšetření pacienta kvůli možnému zhoršení průběhu nemoci. Při orgánové formě onemocnění je také nutné opakované oční vyšetření pro případné včasné zjištění výskytu larev škrkavek v oku.

Jak se nakazí člověk?

K nakažení dochází pouze pozřením infekčních vajíček. K tomu v praxi dochází například u malých dětí při tzv. geofágii - pojídání hlíny, písku, rostlinného substrátu apod. Při geofágii spolu s větším množstvím vajíček může být spolknuta i část trusu zvířat, proto i projevy bývají výrazné. Jiný způsob nakažení souvisí se sníženou hygienou. Konkrétně olizování prstů, předmětů znečištěných půdou, nebo konzumace potravy neumytými rukama. I nedostatečně umytá zelenina a ovoce může být zdrojem nákazy. Také při práci na zahrádce nebo při výkopových pracích se může nechtěně hlína dostat do úst. K infekci může dojít i u kuřáků, kteří si málokdy umyjí ruce před tím, než si zapálí cigaretu. Je tedy zřejmé, **že se člověk může nakazit kdekoliv a kdykoliv a hlavně ani nemusí být chovatelem domácího zvířete.**

Ancylostoma caninum – měchovec psí

Nákazu způsobují larvy, které se líhnou za teplejšího a vlhkého počasí. Psi se nakazí **aktivním proniknutím larev přes kůži**, nebo jejich pozřením. Štěňata jsou napadána také v děloze a po narození se mohou nakazit pitím mléka od feny.

Projevy nakažení lidí měchovcem: larva z prostředí aktivně pronikne kůží a ve většině případů dále putuje pokožkou. Místo výskytu larvy je zarudlé, zanícené a bolestivé. Tyto příznaky buď samy od sebe zmizí, nebo nutná léčba. Lidé jsou larvou napadáni zejména při chůzi naboso po substrátech obsahujících parazita. Zahrady, písčité pláže a pískoviště jsou ideálním prostředím pro nakažení.

Dipylidium caninum – tasemnice psí

Je nejčastější tasemnicí psů a koček. Zvířata se nakazí pozřením blechy, která je nositelem larválního stadia tasemnice.

Projevy nakažení lidí tasemnicí psí:

Člověk se nakazí pozřením larválního stadia tasemnice psí, které se ve střevě vyvine v dospělou tasemnici, produkující vajíčka. Tato nákaza může probíhat bezpříznakově, nebo s bolestmi až křečemi v břiše, zvracením a průjmem. Ve stolici také mohou být nalezena vajíčka tasemnice. Člověk se nakazí při náhodném pozření nakažené blechy, nebo nepřímo: kočce nebo psovi ulpí blecha nebo její část s parazitem na tlamě a olizováním člověka na něj mohou přenést nákazu.

Echinococcus multilocularis – tasemnice liščí

Echinococcus granulosus – měchožil zhoubný

Dospělá tasemnice parazituje ve střevě psů, koček, lišek, vlků. Larvální stadium tasemnice parazituje ve vnitřních orgánech celé řady zvířat a někdy i člověka. Tito mezihostitelé se nakazili pozřením vajíček z vnějšího prostředí. Psi a kočky se mohou nakazit i pozřením mezihostitele tasemnice, například hlodavců.

Jaké nemoci způsobuje lidem?

Z polknutého vajíčka tasemnice se vylíhne larva, která pronikne střevem, putuje tkáněmi a usadí se nejčastěji v játrech, kde vytvoří cystu. V játrech, plicích, a jiných orgánech - i v mozku - larvální stadium tasemnice velmi pomalu roste a způsobenými potížemi může připomínat růst nádoru. Často je nutný chirurgický zásah. Úspěch léčby závisí na lokalizaci a druhu tasemnice.

Jak se nakazí člověk?

Člověk, jako mezihostitel tasemnice, se nakazí pozřením jejích vajíček. K tomu dojde opět nejčastěji při práci se zamořenou půdou, při současné nedostatečné hygieně rukou. Vajíčka tasemnice mohou být také přilepena na srsti psa. Jako zdroj možné nákazy se uvádí i ovoce a zelenina rostoucí na zamořené půdě, případně ovoce a zelenina potřísněné výkaly nakažených psů, lišek, koček.

Jaký je výskyt parazitů (převážně škrkavek) u psů a koček a v prostředí?

Štěňata se nakazí od feny již v průběhu březosti, proto můžeme předpokládat, že novorozená štěňata jsou nositeli larev škrkavek. Koťata se nakazí až při sání mléka, nicméně všechna koťata i štěňata odchovávaná běžným způsobem jsou těmito parazity nakažena. V pozdějším věku vlivem prostředí, hygieny chovu a preventivních opatření se procento zamoření různí. Asi 11-30% dospělých psů a koček vylučuje vajíčka parazitů. Pražská studie České zemědělské univerzity popisuje až u 41% psů s nízkou péčí chovatelů parazitologický nález. Dále tato studie popisuje vyšetření 2.223 pražských psů, a z toho bylo zjištěno 259 pozitivních na vnitřní parazity, což je 11,65%. Nejčastěji zastoupeným parazitem byla právě škrkavka *Toxocara canis*.

Kočky, pohybující se venku, se opakovaně nakazí parazity zejména při lovu myší. Ale i kočka chovaná celý život v bytě se může nakazit, zdrojem nákazy může být například obuv členů domácnosti.

Prostředí je zamořeno v závislosti na tom, jak často mají neodčervení psi a kočky možnost volně kálet na různá místa. Studie, vyšetřující půdní vzorky z dětských hřišť a pískovišť, provedené v 80. letech, zjistily zamoření těchto míst vajíčky škrkavek v rozmezí 2-30%.

Jaký je výskyt těchto nemocí u lidí?

Protože se dlouhá léta na tyto nemoci „zapomínalo“ a v České a Slovenské republice podrobnější statistika na větším souboru chybí, můžeme vám nabídnout jen několik málo čísel. Musíte ale mít na paměti, že o problému se všeobecně málo ví. Většinou se příznaky onemocnění zaměňují za sezónní chřipku, letní průjmy atd...Proto velké množství případů zůstává nezjištěno. Obecně je ale známo několik případů ročně dipylidiózy, echinokokózy, ankylostomózy. Více informací nalezneme u larvální toxokarózy. V minulém roce například bylo **v ČR** z 8.000 vyšetřených lidí zjištěno **720 nových případů**. V sousedním Rakousku je potvrzeno ročně více než 70 nových případů larvální toxokarózy, ale zároveň předpokládají, že skutečný výskyt představuje několik set nemocných ročně. Předpokládá se, že do kontaktu s infekcí přijde více osob, u nichž však nákaza probíhá bezpříznakově. Rakouské studie dále tvrdí, že v běžné populaci je larvami škrkavek nakažen každý 30-tý člověk, z veterinářů je pozitivní každý třetí. **Jedna britská studie připisuje larvální toxokaróze ročně 50-200 případů oslepnutí, 30.000 případů astma a 12.000 až 15.000 případů epilepsie.**

Perlička k zamyšlení:

Když si vezmeme jako vstupní údaje pro toto zamyšlení nedávnou studii České zemědělské univerzity, dozvíme se následující:

2.223 psů vyprodukuje za jeden den asi 300 kg trusu. Z toho je 259 psů pozitivních na vnitřní parazity, to představuje cca 35 kg trusu s vajíčky parazitů. Z toho asi polovina obsahuje vajíčka škrkavek, což činí 17 kg trusu. 1 gram trusu obsahuje průměrně 10.000 vajíček škrkavek. **Denně těchto pár pejsků zamoří prostředí Prahy 170.000.000 vajíčkami škrkavek, která budou léta přežívat a čekat na svou oběť.**

Kolik je ale v Praze celkem psů? Jaké je skutečné každodenní zamoření města? Nejjednodušší a nejdůležitější úkol je na majitelích psů a koček!!

Pravidelně odčervujte svého čtyřnohého přítele!!!

Sbírejte po něm trus!!!

Pro všechny samozřejmě platí dodržování základních pravidel hygieny. Mezi další opatření platí zakrývání pískovišť, tím zabráníme defekaci psů a koček. V zahrádkách lze snížit zamoření přerytím země. Vajíčka škrkavek na povrchu půdy zničí sluneční záření. Pravidelné odblešení psů a koček zabráni šíření psích tasemnic.